

Dyrektor Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku
dr Marek Jedynak
ma zaszczyt zaprosić na ogólnopolską konferencję naukową

W szponach dwóch totalitaryzmów Wileńszczyzna i jej mieszkańcy (1939–1956)

Białystok, 30 listopada – 1 grudnia 2023 r. (Hotel Branicki, ul. Zamenhofska 25)

Organizator:

INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ

Oddział w Białymstoku

Patronat honorowy:

Wojewoda
Podlaski

Marszałek
Województwa Podlaskiego

Patronat medialny:

30 listopada 2023 r. (9:30–10:00 otwarcie konferencji)

PANEL I (10:00–11:20)

- 10:00 **dr Maciej Wojtacki** (Akademia Sztuki Wojennej), *„Czeka nas wojna w obronie Niepodległości i honoru...” Prasa polska w Wilnie wobec zagrożenia niemieckiego w 1939 r.*
- 10:15 **dr hab. Jarosław Wołkonowski** (Uniwersytet w Białymstoku, Filia w Wilnie), *Pierwsze miesiące okupacji Wileńszczyzny jesienią i zimą 1939 r.*
- 10:30 **prof. dr hab. Zdzisław Julian Winnicki** (emerytowany prof. Uniwersytetu Wrocławskiego), *Metody totalitarne władz litewskich po inkorporacji przekazanej przez Sowieców części Wileńszczyzny 1939–1940*
- 10:45 **dr doc. Anatoli Vialiki** (badacz niezależny), *Rola i znaczenie NKWD BSRS w walce z polskim podziemiem w obwodzie białostockim i w części Wileńszczyzny (październik 1939 r. – druga połowa 1941 r.) na podstawie materiałów z Archiwum Narodowego Republiki Białorusi*

11:00–11:15 dyskusja/przerwa kawowa

PANEL II (11:15–12:15)

- 11:15 **prof. dr hab. Nikolaï Iwanow** (Uniwersytet Opolski), *Losy Wilna po okupacji sowieckiej 1939 r. a kwestia białoruska*
- 11:30 **dr Martyna Rusiniak-Karwat** (Polska Akademia Nauk), *Żydowscy uchodźcy w Wilnie na przykładzie rodziny Lifszyców (wrzesień 1939 – wiosna 1941)*
- 11:45 **dr hab. Waldemar Grabowski** (Instytut Pamięci Narodowej), *Okręgowa Delegatura Rządu Wilno w latach 1941–1945*
- 12:00 **Michał Butkiewicz** (badacz niezależny), *Konspiracja wileńska ZWZ-AK – potrzeba krytycznego spojrzenia na dotychczasowy stan badań na przykładzie Inspektoratu F (Oszmiańskiego)*

12:15–12:30 dyskusja/przerwa kawowa

PANEL III (12:30–13:30)

- 12:30 **Przemysław Namsołek** (Instytut Pamięci Narodowej), *Związek Wolnych Polaków – zapomniana organizacja konspiracyjna istniejąca na Wileńszczyźnie w okresie II wojny światowej*
- 12:45 **Michał Ostapiuk** (Instytut Pamięci Narodowej), *Siódemka „Wilhelma”. Powstanie i działalność 7. Wileńskiej Brygady AK oraz losy jej żołnierzy po 1944 r.*

- 13:00 **dr Joanna Kozłowska** (Uniwersytet Warszawski), *„Patriotyzm i wola walki” – tworzenie i rozbudowa wileńskiego ośrodka ruchu oporu. Z materiałów ks. Kazimierza Kucharskiego SJ znajdujących się w Archiwum Prowincji Wielkopolsko-Mazowieckiej Towarzystwa Jezusowego w Warszawie*
- 13:15 **Ilona Lewandowska** (badacz niezależny), *Miejsce ratunku, miejsce zbrodni – wileńskie Tuskulany w latach 1939–1947*

13:30–14:00 dyskusja/przerwa obiadowa

PANEL IV (14:00–16:20)

- 14:00 **Adam Hlebowicz** (Instytut Pamięci Narodowej), *Rola i znaczenie ks. Henryka Hlebowicza (1904–1941) w czasie dwóch pierwszych lat okupacji Wilna i Wileńszczyzny. Prezentacja fragmentów nieznanych kazań z 1941 r.*
- 14:15 **dr hab. Maria Ankudowicz-Bieńkowska** (emerytowany prof. Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego), *Powojenne losy Władysława Kalinowskiego – wileńskiego muzyka*
- 14:30 **Stanisław Płużański** (Instytut Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego), *Historia Piotra Karpowicza ps. „Rybka” – wilnianina, harcerza, żołnierza AK i uczestnika powstania w Norylsku*
- 14:45 **dr Krzysztof Żabierek** (badacz niezależny), *Władysław Stankiewicz (1908–1980) nieustrudzony żołnierz z Wileńszczyzny*

14:45–15:00 dyskusja/przerwa kawowa

PANEL V (15:00–16:00)

- 15:00 **dr Vitalija Stravinskienė** (Instytut Historii Litwy), *Akcja przemieszczenia ludności z Wilna i Wileńszczyzny do Polski w latach 1944–1947: organizacja, dynamika i wyniki*
- 15:15 **dr Alina Zawadzka** (Archiwum Państwowe w Białymstoku), *„Nie chcę wyjeżdżać”. Ewakuacja duchowieństwa i ludności polskiej z Wileńszczyzny (w granicach Litewskiej Socjalistycznej Republiki Sowieckiej) po II wojnie światowej*
- 15:30 **dr Robert Kolasa** (Towarzystwo Miłośników Miasta Piły), *Repatriacja ludności Wileńszczyzny na teren Piły w latach 1945–1947*
- 15:45 **dr Paweł Rokicki** (Polska Akademia Nauk, Instytut Pamięci Narodowej), *Deportacja rodzin żołnierzy AK z Wileńszczyzny w głąb Związku Sowieckiego w lipcu 1945 r.*

18:00 kolacja

1 grudnia 2023 r.

PANEL VI (9:30–10:45)

- 9:30 **Piotr Długołęcki** (Polski Instytut Spraw Międzynarodowych), *Żydzi wileńscy w polityce rządu RP na uchodźstwie 1939–1945*
- 9:45 **dr hab. Monika Tomkiewicz** (Instytut Pamięci Narodowej), *Straty osobowe mieszkańców województwa wileńskiego w okresie okupacji niemieckiej. Trudności badawcze w ustalaniu liczby ofiar*
- 10:00 **dr hab. Piotr Niwiński** (Instytut Pamięci Narodowej), *Mieszkańcy Wileńszczyzny w PRL (1944–1989)*
- 10:15 **dr Mateusz Mataniak** (Uniwersytet Jagielloński), *Sędziowie apelacji wileńskiej i ich losy po 1939 r.*
- 10:30 **dr Piotr Bojarski** (Instytut Północny im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie), *Wytrwali w służbie Polsce. Wojenne i powojenne losy wileńskich urzędników – wybrane sylwetki*

10:45–11:00 dyskusja/przerwa kawowa

PANEL VII (11:00–12:00)

- 10:45 **dr hab. Anna Supruniuk** (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), *Losy uczonych i pracowników Uniwersytetu Stefana Batorego w powojennym Toruniu w latach 1945–1956*
- 11:00 **dr hab. Mirosław A. Supruniuk** (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Instytut Pamięci Narodowej), *Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie na wygnaniu i emigracji w latach 1939–1956*
- 11:15 **Mateusz Ułanowicz** (Instytut Pamięci Narodowej), *Próba operacyjnego rozpracowania środowiska adwokatów wileńskich w Olsztynie na przykładzie działalności informatora Dawida Lipkinda ps. „Del”*
- 11:30 **Adam Chajewski** (Klub na rzecz Europy Środkowo-Wschodniej przy Uniwersytecie Warszawskim), *Wywózki „na Sybir” w polityce historycznej Republiki Litewskiej*
- 11:45 **Paweł Nowik** (Instytut Pamięci Narodowej), *Kto jest pochowany na Kalwarii Wileńskiej?*

12:00–12:30 dyskusja/przerwa obiadowa